

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2015 m. konkurencijos politikos ataskaita““

[COM(2016) 393 final – SWD(2016) 198 final]

(2017/C 034/17)

Pranešėjas: **Juan MENDOZA CASTRO**

Konsultavimasis	Europos Komisija, 2016 8 17
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis [COM(2016) 393 final – SWD(2016) 198 final]
Atsakingas skyrius	Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius
Priimta skyriuje	2016 10 4
Priimta plenarinėje sesijoje	2016 10 19
Plenarinė sesija Nr.	520
Balsavimo rezultatai (už/prieš/susilaikė)	211/1/4

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina 2015 m. ataskaitą, kadangi ES socialinei rinkos ekonomikai labai svarbu, kad konkurencijos politika visuose sektoriuose būtų įgyvendinama vienodomis sąlygomis.

1.2. Importas, kurio pagrindas – nesąžininga konkurencija, kelia grėsmę Europos įmonėms. Siekiant išsaugoti darbo vietas ir apsaugoti susijusius ekonomikos sektorius, būtina taikyti antidempingo priemonės.

1.3. EESRK pritaria ES mažųjų ir vidutinių įmonių, profesinių sąjungų ir darbdavių asociacijų susirūpinimui dėl galimybės Kiniją pripažinti rinkos ekonomika.

1.4. Ekonomikos atsigavimui labai svarbios mažosios ir vidutinės įmonės yra labiausiai pažeidžiamos, kai susiduriama su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi.

1.5. Vykdam valstybės pagalbos kontrolę galima veiksmingiau naudoti išteklius ir pagerinti viešuosius finansus. Tačiau tokia pagalba gali būti reikalinga siekiant užtikrinti, kad būtų teikiama visuotinės ekonominės svarbos paslaugos.

1.6. EESRK rekomenduoja teikti daugiau informacijos apie valstybės pagalbą, kad būtų užtikrintas didesnis viešumas ir skaidrumas.

1.7. Keletas pasaulinio masto trečiųjų šalių įmonių kontroliuoja skaitmenines inovacijas ir Europai labai svarbu užtikrinti savo pirmaujančią poziciją pasinaudojant savo bendrąja skaitmenine rinka.

1.8. Vykdam Europos konkurencijos politiką sektoriuje, kuriame dominuoja technologijų gigantai, labai sunku užtikrinti vartotojams geriausius gaminius ir geriausias kainas ir galimybę visoms įmonėms, tiek didelėms, tiek mažoms, konkuruoti atviroje rinkoje atsižvelgiant į jų gaminių pranašumus. EESRK mano, kad, nepaisant tam tikros kritikos, ES veiksmai iš esmės yra proporcingi ir atitinka teisės aktus.

1.9. Europos energetikos sąjunga pasiekta svarbių laimėjimų užtikrinant aprūpinimo energija saugumą (tai yra strateginis laimėjimas), mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, skatinant naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir suteikiant vartotojams daugiau pasirinkimo galimybių. Tačiau ji susiduria su dideliais sunkumais, susijusiais su energijos kaina, geresnėmis tinklų jungtimis ir vadovavimu įgyvendinant Paryžiaus susitarimą.

1.10. Energetikos sektoriuje koncentracijų kontrolė turi būti derinama su numatomais susijungimais ir įsigijimais siekiant mažinti gamybos sąnaudas, o dėl to sumažės įmonių skaičius.

1.11. Reglamentu (EB) Nr. 1/2003 buvo sustiprintos nacionalinės konkurencijos institucijos ir jis padėjo didinti tarptautinę ES konkurencijos politikos svarbą. Tarpvalstybinių operacijų veiksmai tampa rezultatyvesni, kai nacionalinės konkurencijos institucijos koordinuoja savo veiklą tarpusavyje ir su Komisija.

1.12. Finansų krizės klausimu EESRK dar kartą tvirtina, kad mokesčių mokėtojams turi tekti mažiau išlaidų dėl bankų gelbėjimo valstybės lėšomis.

1.13. EESRK pasisako už tai, kad ES taisyklės, kuriomis ribojami tarpbankiniai mokesčiai už mokėjimus, atliekamus debetinėmis ir kreditinėmis kortelėmis, būtų taikomos nepaisant to, kurioje šalyje yra įsteigta emitento buveinė, ir kad bankams būtų leidžiama taikyti mažesnius tarpbankinius mokesčius mažmenininkams, įsisteigusiems kitoje Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybėje.

1.14. EESRK norėtų pabrėžti, kad Komisija turi tęsti savo veiklą, kuria siekiama skatinti konkurenciją mažinant dėl mokesčių atsirandančius iškraipymus, kuriuos sukelia 28 mokesčių sistemų neatitikimai.

1.15. Visuotinis konkurencijos sistemų taikymas yra globalizacijos padarinys, todėl būtina bendradarbiauti tarptautiniu mastu. Kadangi didėja reikalavimai ir reikia dalyvauti įvairiuose forumuose (EBPO, Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijoje, Tarptautiniame konkurencijos tinkle), EESRK pabrėžia, kad ES privalo turėti pakankamai išteklių, kad galėtų toliau kalbėti vienu balsu, kuris šiuo metu yra girdimas ir gerbiamas.

2. 2015 m. konkurencijos ataskaita

2.1. Komisija teigia, kad „griežta ir veiksminga ES konkurencijos politika visada buvo Europos kūrimo pagrindas“.

2.2. Pagrindiniai ataskaitos aspektai suskirstyti į tris skyrius:

— konkurencijos politika, kuria skatinamos inovacijos ir investicijos visoje ES,

— pasinaudojimas skaitmeninės bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis ir

— integruotos ir klimatui nekenkiančios Europos energetikos sąjungos kūrimas.

2.3. Komisija pateikia konkrečių savo veiksmų šiose srityse ataskaitą ir pabrėžia, kad pagrindiniai teisės aktų taikymo principai yra nešališkumo užtikrinimas, teisinės valstybės principo įgyvendinimas ir bendro Europos intereso paisymas.

2.4. Per pastaruosius 25 metus labai išaugo skirtingose pasaulio šalyse taikomų konkurencijos sistemų skaičius: XX a. dešimtojo dešimtmečio pradžioje jų buvo apie dvidešimt, o 2015 m. jų padaugėjo iki maždaug šimto trisdešimt ir jos apima 85 % pasaulio gyventojų.

3. Bendrosios pastabos

3.1. ES konkurencijos politika

3.1.1. EESRK palankiai vertina 2015 m. ataskaitą, kurioje aptariamos pagrindinės su ekonomikos plėtra ir ES piliečių gerove susijusios sritys.

3.1.2. Konkurencijos politika, pagrįsta vienodomis sąlygomis visuose sektoriuose, yra Europos socialinės rinkos ekonomikos pagrindas. Be to, tai labai svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad tinkamai veiktų dinamiška, veiksminga, tvari ir novatoriška vidaus rinka, ir skatinti ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir konkurenciją pasauliniu mastu.

3.1.3. Konkurencijos politika neturėtų kliudyti Europos ekonomikoje iškilti pramonės lyderiams. Kad konkurencijos politika būtų veiksminga ir patikima, ji ne tik turi būti orientuota į kainų vartotojams mažinimą, bet ir sudaryti palankesnes sąlygas didinti ES įmonių konkurencingumą pasaulio rinkose.

3.1.4. Tvirtas pramonės pagrindas yra labai svarbus gerovei ir ekonomikos augimui. Atsižvelgdamas į grėsmes, kylančias Europos įmonėms dėl nesąžiningos konkurencijos, EESRK primena, kad taikant antidempingo priemones išsaugoma dešimtytys tūkstančių tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų, o ekonomikos sektoriai apsaugomi nuo nesąžiningos importo politikos.

3.1.5. Dempingo sąlygomis vykdomas importas sudaro nesąžiningą konkurenciją ir kelia grėsmę tūkstančiams darbo vietų Europos Sąjungoje. EESRK mano, kad Kinija praktiškai negali teigti veikianti rinkos sąlygomis, nes ji netenkina keturių iš penkių kriterijų, nustatytų Komisijos praktika ir Reglamentu (EB) Nr. 1225/2009 ⁽¹⁾.

3.1.6. ES struktūrinių fondų lėšos neturėtų būti naudojamos tiesiogiai ar netiesiogiai remti paslaugų ar gamybos perkėlimą į kitas valstybes nares.

3.1.7. Mažosios ir vidutinės įmonės yra ekonomikos atsigavimo Europoje ramstis. Tačiau būtent mažosios ir vidutinės įmonės dėl savo dydžio yra labiausiai pažeidžiamos, kai susiduriama su piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi, dėl kurio šios įmonės dažnai būna pasmerktos žlugti. Į tai reikia atkreipti ypatingą dėmesį vykdant konkurencijos politiką, ypač didelių verslo grupių veiklos atvejais.

3.1.8. EESRK dar kartą pabrėžia, kad nėra tikro teismo kolektyvinių ieškinių mechanizmo, kuris užtikrintų galimybę veiksmingai įgyvendinti teisę į žalos atlyginimą nukentėjusiesiems dėl antimonopolinių taisyklių pažeidimų, ir toliau laikosi nuomonės, kad 2014 m. lapkričio 26 d. direktyvos 2014/104/ES ir rekomendacijos dėl bendrųjų kolektyvinių teisių gynimo principų konkurencijos taisyklių nepakanka pažeidimų atveju siekiant tinkamai užtikrinti kolektyvinių nukentėjusiųjų dėl tokių pažeidimų teisių gynimą.

3.2. Valstybės pagalba

3.2.1. Modernizavus valstybės pagalbą, ES gali veiksmingiau naudoti išteklius ir padidinti viešųjų finansų kokybę. Be to, prisidedama prie to, kad valstybės narės galėtų įgyvendinti 2020 m. ekonomikos augimo ir fiskalinio konsolidavimo strategiją.

3.2.2. Tačiau valstybės pagalba gali būti reikalinga siekiant užtikrinti, kad būtų teikiamos visuotinės ekonominės svarbos paslaugos, įskaitant energetikos, transporto ir telekomunikacijų paslaugas. Be to, dažnai tai yra veiksmingiausia politikos priemonė siekiant garantuoti paslaugas, būtinas norint išsaugoti ekonomines ir socialines sąlygas izoliuotose, atokiuose ar nuošaliuose Sąjungos regionuose ir salose.

3.2.3. EESRK mano, kad reikia išlaikyti konkurencijos politikos ir kitų Sąjungos politikos sričių nuoseklumą, ypač kai investicijomis siekiama skatinti inovacijas ir mokslinius tyrimus, pvz., MTTPI, rizikos finansų ir plačiąjuosčio ryšio diegimo srityse.

3.2.4. ES piliečiai mano, kad gauna nepakankamai informacijos apie sudėtingą valstybės pagalbos sistemą, ir pabrėžia, kad jiems sunku gauti informacijos apie tai, kurioms bendrovėms skiriama tokia pagalba ⁽²⁾. Didesnio viešumo ir skaidrumo tikslais EESRK rekomenduoja valstybėms narėms visais atvejais skelbti pagalbos gavėjus, sumas ir tikslus.

3.3. Konkurencija bendrojoje skaitmeninėje rinkoje

3.3.1. Bendroji skaitmeninė rinka yra pagrindinė ES strategija siekiant panaikinti susiskaidymą į daugelį nacionalinių rinkų, jas sujungti taikant europinį požiūrį ⁽³⁾. Keletas pasaulinio masto trečiųjų šalių įmonių kontroliuoja skaitmenines inovacijas ir Europai labai svarbu užtikrinti savo pirmaujančią poziciją pasinaudojant savo bendrąja skaitmenine rinka.

⁽¹⁾ OL C 389, 2016 10 21, p. 13. Taip pat žr. „ETUC ir BUSINESSEUROPE bendra deklaracija dėl Kinijos rinkos ekonomikos statuso“ (2016 m. liepos 19 d.) ir „Rinkos ekonomikos statuso suteikimas Kinijai“, Europos Parlamentas, 2015 m. gruodžio mėn.

⁽²⁾ „Perception and awareness about transparency of state aid“ (liet. „Valstybės pagalbos skaidrumo suvokimas ir įsisąmoninimas“), Eurobarometras, 2016 m. liepos mėn.

⁽³⁾ OL C 71, 2016 2 24, p. 65.

3.3.2. Vykdamas Europos konkurencijos politiką sektoriuje, kuriame dominuoja technologijų gigantai, labai sunku užtikrinti vartotojams geriausias gaminius ir geriausias kainas ir galimybę visoms įmonėms, tiek didelėms, tiek mažoms, konkuruoti atviroje rinkoje atsižvelgiant į jų gaminių pranašumus.

3.3.3. Komisijos tiriami atvejai:

- Internetinės paieškos paslaugos. Komisijos prieštaravimo pareiškimas grindžiamas tuo, kad bendrovė „Google“ sistemingai teikia pirmenybę savo pačios kainų palyginimo priemonei. Be to, Komisija tiria kitas tris problemas;
- e. knygos. Bendrovė „Amazon“ nustato sąlygas, kuriomis galima apsisaugoti nuo konkurencijos, pavyzdžiui, teisę būti informuotai apie jos konkurentams siūlomas palankesnes arba alternatyvias sąlygas;
- tarpvalstybinio mastu teikiamos mokamos televizijos paslaugos Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje. Bendrovės „Sky UK“ ir šešių pagrindinių JAV kino studijų licencijavimo sutartyse reikalaujama, kad „Sky UK“ užblokuotų prieigą už licencija nustatytos teritorijos ribų;
- judriojo ryšio įrenginiai, pavyzdžiui, išmanieji telefonai ir planšetiniai kompiuteriai. Be kita ko, bendrovė „Android“ reikalauja, kad gamintojai iš anksto įdiegtų „Google“ produktus „Google Search“ ir „Chrome“ naršyklę, ir, norint gauti tam tikrų išskirtinių „Google“ taikomųjų programų licencijas, įpareigoja juos savo įrenginiuose nustatyti „Google Search“ kaip numatytąją paieškos sistemą;
- elektroniniuose prietaisuose naudojamų dažnių juostų mikroschemos. Tiriama, ar bendrovė „Qualcomm“, kuri yra didžiausia tiekėja pasaulyje, siūlė finansines paskatas didelei išmaniųjų telefonų ir planšetinių kompiuterių gamintojai su sąlyga, kad ji naudotų tik „Qualcomm“ produktus.

3.3.4. Apskritai kalbama apie galimą monopolinę praktiką ir piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi. Dėl tirtų atvejų techninio sudėtingumo ir didelio atgarsio ES sulaukė kritikos, be kita ko, kad „paskelbė karą Silicio slėniui“. EESRK nepritaria šiai kritikai ir palaiko Komisijos veiksmus, kurie, jo manymu, yra proporcingi ir atitinka teisės aktus.

3.3.5. Bendrovė „Google“, kurios pajamos 2015 m. sudarė 74,5 mlrd. USD, EEE užima dominuojančią padėtį ir jai tenka daugiau kaip 90 % bendrųjų interneto paieškų paslaugų, licencijuotų operacinių sistemų išmaniesiems telefonams ir judriojo ryšio operacinės sistemos „Android“ taikomųjų programų interneto parduotuvių rinkų. Teigiama, kad Komisijos tyrimas turėjo neigiamos įtakos galimybei ES tapti novatoriškų idėjų centru ir jame remtasi netinkamu techniniu pagrindu. Tačiau 2012 m. JAV Federalinės prekybos komisijos techninės tarnybos 2012 m. priėjo prie išvados, kad „Google“, kontroliuojanti du trečdalius JAV rinkos, taikė antikoncepcinę taktiką ir piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi, darydama žalą vartotojams ir konkurentams⁽⁴⁾. Ta pati išvada buvo patvirtinta šioje šalyje atliktu tyrimu⁽⁵⁾.

3.4. *Klimatui nekenkianti Europos energetikos sąjunga*

3.4.1. Europos energetikos sąjunga pasiekta svarbių laimėjimų:

- užtikrintas aprūpinimo energija saugumas. ES pasiekė strateginį laimėjimą ir šiuo metu yra daug geriau pasiruošusi krizei, panašiai į 2009 m. krizę. Trečdaliu sumažėjo Europos priklausomybė nuo dujų iš Rusijos, gerokai patobulinta dujų vidaus paskirstymo infrastruktūra, padidėjo išorės paskirstymo galimybės ir saugojimo pajėgumai;
- tikslai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą (20–20–20 tikslai iki 2020 m.) galėtų būti įgyvendinti anksčiau nei planuota ir atrodo, kad energijos vartojimo efektyvumas bus beveik pasiektas, nors iš dalies dėl ekonomikos nuosmukio;
- buvo atvertos rinkos ir vartotojams padaugėjo pasirinkimo galimybių.

⁽⁴⁾ <http://www.wsj.com/articles/inside-the-u-s-antitrust-probe-of-google-1426793274>.

⁽⁵⁾ „Does Google content degrade Google search? Experimental evidence“, (liet. „Ar Google turinys menkina Google paiešką? Eksperimentiniai duomenys“), Harvardo verslo mokykla, 2015 m.

3.4.2. Tačiau EESRK, kuris jau pritarė 2015 m. pagrindų strategijai ⁽⁶⁾, turėtų ypač akcentuoti svarbius uždavinius, kurie per keletą ateinančių metų iškilis ES:

- sumažinti elektros energijos kainą, kuri Europos vartotojams tebėra labai didelė dėl socialinių priežasčių (kyla energijos nepritekliaus rizika), ekonominių priežasčių (kaina turi didelį poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms) ir įmonių išorės konkurencingumo (kitose rinkose, pvz., JAV, elektros energija yra gerokai pigesnė),
- gerinti rinkų integraciją didinant tinklų sąveiką ir
- priiimti vadovaujantį vaidmenį įgyvendinant Paryžiaus COP 21 konferencijos tikslus, siekiant sėkmingai įgyvendinti radikalius pokyčius, kuriais būtų sudarytos sąlygos palaipsniui pelningai pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos.

3.4.3. EESRK pritaria tam, kad Komisija griežtai taiko antimonopolinius teisės aktus, kurie labai svarbūs siekiant kovoti su rinkoje dominuojančią padėtį užimančių veiklos vykdytojų piktnaudžiavimu. Reikia atkreipti dėmesį į Komisijos ir bendrovės „Bulgarian Energy Holding“ sudarytą teisiškai privalomą susitarimą.

3.4.4. 2012 m. energetikos sektorius gavo 122 000 mln. EUR viešosios paramos (ES 28) ⁽⁷⁾. Be tokios pagalbos jau ir taip didelė elektros energijos kaina vartotojams būtų nepakeliama. Vykdydama valstybės pagalbos politiką ⁽⁸⁾, Komisija turėtų atsižvelgti į tai, kad tam tikrų rūšių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos, kuriai skiriama daugiausia pagalbos (44 000 mln. EUR), išlaidos yra didelės, todėl paslaugas teikiančios įmonės negali konkuruoti rinkoje.

3.4.5. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija patvirtino pasiūlymą, pagal kurį JAV bendrovė „General Electric“ (GE) įsigijo bendrovės „Alstom“ energetikos padalinius ⁽⁹⁾.

3.4.6. Komisija teigia, kad „ES susijungimų kontrolė išliko veiksminga priemone siekiant išlaikyti ES energijos rinką atvirą“. Tai turi būti suderinta su faktu, kad dėl mažų naftos kainų įmonių susijungimai gali būti neišvengiami, siekiant mažinti gamybos sąnaudas. Kai kurios prognozės rodo, kad dujas ir naftą gaminančių įmonių sumažės trečdaliu.

4. ES bendrosios rinkos stiprinimas

4.1. Mokesčiai

4.1.1. EESRK pritaria, kad bendrosios rinkos veikimui būtinas skaidrumas ir sąžiningai paskirstyta mokesčių našta. Dėl mokesčių vengimo, sukčiavimo ir mokesčių rojų Europos mokesčių mokėtojai patiria dideles išlaidas ir iškreipiama konkurencija. Apskaičiuota, kad dėl mokesčių slėpimo ES kasmet praranda 50–70 mlrd. EUR mokesčių pajamų, o tai atitinka šiek tiek daugiau nei 16 % viešųjų investicijų ES. Jei pridėtume pajamas, prarastas dėl teisėtos arba tariamai teisėtos mokesčių inžinerijos, nuostoliai būtų dar didesni ⁽¹⁰⁾.

4.1.2. Sąžiningo ir veiksmingo apmokestinimo veiksmų planas yra reikšmingas žingsnis siekiant mažinti agresyvių mokesčių planavimą, dėl kurio vyksta valstybių narių mokesčių bazių erozija ir skatinama nesąžininga konkurencija ⁽¹¹⁾.

4.1.3. EESRK norėtų pabrėžti, kad Komisija turi tęsti savo veiklą, kuria siekiama skatinti konkurenciją mažinant dėl mokesčių atsirandančius iškraipymus, kuriuos sukelia 28 mokesčių sistemų neatitikimai. Sudėtingos sandorių kainodaros sistemos, kurios šiuo metu taikomos grupės vidaus sandoriams, yra ypatingai brangios ir sunkiai pakeliamos ES viduje veiklą vykdančioms įmonėms, dėl jų kyla valstybių narių administravimo institucijų nesutarimai, o įmonėms tenka dvigubas apmokestinimas. Tarpvalstybinę veiklą vykdančioms įmonėms tikslinga nustatyti bendrą konsoliduotą pelno mokesčio bazę (BKPMB).

⁽⁶⁾ OL C 383, 2015 11 17, p. 84.

⁽⁷⁾ „Subsidies and costs of ES energy“ (liet. „ES energetikos subsidijos ir sąnaudos“), 2014 m. lapkričio 11 d. <http://ec.europa.eu/energy/en/content/final-report-ecofys>.

⁽⁸⁾ OL C 200, 2014 6 28, p. 1.

⁽⁹⁾ GE pranešė, kad 2016–2017 m. panaikins 6 500 darbo vietų Europoje, 765 iš jų – Prancūzijoje. „Le Monde“, 2016 m. sausio 14 d.

⁽¹⁰⁾ Žr. „Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union“ (liet. „Kaip užtikrinti pelno mokesčio politikos skaidrumą, koordinavimą ir konvergenciją Europos Sąjungoje“), 2015 m. rugšėjo mėn.

⁽¹¹⁾ OL C 71, 2016 2 24, p. 42.

4.1.4. Komisija tiria mokesčių susitarimus, kuriuos kai kurios valstybės narės yra sudariusios su didelėmis tarptautinėmis įmonėmis: Liuksemburgas („Fiat“, „Starbucks“, „McDonald’s“, „Amazon“), Nyderlandai („Starbucks“). „Apple“ atveju Komisija mano, kad dėl šiai įmonei taikytos apmokestinimo tvarkos ji galėjo išvengti mokesčių nuo iš esmės visų savo gaminių, parduotų EEE, todėl ji turi Airijai grąžinti, kaip apskaičiuota, 13 000 mln. EUR. Nepaisant sprendimo, kuris bus galutinai priimtas, Komitetas pritaria Komisijai, kad reikia tirti mokesčių susitarimus, kurie gali būti žalingi konkurencijai.

4.2. Nacionalinės konkurencijos institucijos

4.2.1. Reglamentu Nr. 1/2003⁽¹²⁾ buvo sustiprintos nacionalinės konkurencijos institucijos ir jis padėjo didinti tarptautinę ES konkurencijos politikos svarbą. Komisija vykdė viešas konsultacijas dėl nacionalinių konkurencijos institucijų, su kuriomis šiuo metu susiję dauguma atvejų, stiprinimo. Tarpvalstybinių operacijų veiksmas tampa rezultatyvesnis, kai nacionalinės konkurencijos institucijos koordinuoja savo veiklą tarpusavyje ir su Komisija.

4.3. Mokėjimai kortele

4.3.1. Nors pasaulyje plačiai naudojamos įvairios elektroninės mokėjimo sistemos, vartotojai už 85 % pirkinį atsiskaito grynaisiais pinigais. Įvairiose ES valstybėse narėse padėtis yra panaši, tačiau Skandinavijos šalyse šis skaičius siekia tik 10 %. Bet kuriuo atveju mokėjimai kortele yra pagrindinis prekybos veiklos aspektas ir yra labai svarbūs vartotojams. Reglamente (ES) 2015/751 nustatyti tarpbankinių mokesčių apribojimai⁽¹³⁾.

4.3.2. Prieštaravimo pareiškime prieš „MasterCard“ teigiama, kad bankams neleidžiama pasiūlyti mažesnių tarpbankinių mokesčių mažmenininkams, įsisteigusiems kitose Europos ekonominės erdvės (EEE) šalyse, o už operacijas kortelėmis, išduotomis kitose pasaulio dalyse, taikomi didesni tarpbankiniai mokesčiai. Europos vartotojų asociacijos dar kartą pasmerkė kortelės išduodančių bendrovių, pavyzdžiui, „Visa“ ir „MasterCard“, piktnaudžiavimą dominavimu rinkoje. EESRK išreiškia viltį, kad tyrimų rezultatai padės pašalinti šią kliūtį ir kad ES nustatytos tarpbankinių mokesčių ribos bus taikomos neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje kortelės buvo išduotos.

4.4. Valstybės pagalba bankams

4.4.1. Komisija žino apie valstybės pagalbą, teikiamą įvairiems valstybių narių bankams. Iki šiol dėl krizės Europos mokesčių mokėtojai patiria didelių išlaidų. Kad išvengtų visiško bankų sistemos žlugimo, Vyriausybės suteikė savo bankams skubią precedento neturinčio msto pagalbą. 2008–2014 m. euro zonoje valstybės pagalba finansų įstaigoms sudarė 8 % BVP, iš kurių susigrąžinta 3,3 %⁽¹⁴⁾.

4.4.2. Bankų gelbėjimas – kuris turi būti vykdomas pagal nuo 2015 m. sausio 1 d. galiojančias taisykles⁽¹⁵⁾ – ne tik nuostolingas valstybės išdui, jis gali iškraipyti konkurenciją.

EESRK mano, kad reikia:

- sumažinti bankų gelbėjimo valstybės lėšomis išlaidų poveikį mokesčių mokėtojams,
- suteikti valdžios institucijoms reikiamus įgaliojimus imtis prevencinių priemonių ir
- suteikti pertvarkymo institucijoms galimybę nurašyti žlungančios įstaigos užtikrinimo priemonių neturinčių kreditorių reikalavimus ir skolinius reikalavimus konvertuoti į nuosavybės vertybinius popierius⁽¹⁶⁾.

⁽¹²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Antimonopolinių nuostatų vykdymo užtikrinimo pagal Reglamentą Nr. 1/2003 dešimtmetis. Laimėjimai ir perspektyvos“.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0453>.

⁽¹³⁾ OL L 123, 2015 5 19, p. 1.

⁽¹⁴⁾ ECB biuletenis.

⁽¹⁵⁾ OL L 173, 2014 6 12, p. 190.

⁽¹⁶⁾ OL C 44, 2013 2 15, p. 68.

5. Konkurencija globalizacijos sąlygomis

5.1. Visuotinis konkurencijos sistemų taikymas yra globalizacijos padarinys, todėl būtina bendradarbiauti tarptautiniu mastu. EESRK labai pritaria aktyviam Komisijos dalyvavimui EBPO konkurencijos komitete, Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijoje (UNCTAD), Tarptautiniame konkurencijos tinkle (TKT) ir panašiuose forumuose.

5.2. Šiuo metu tokiuose forumuose ES balsas yra girdimas ir gerbiamas. Komitetas pabrėžia, kad būtina išlaikyti šią atsakomybę atitinkančius materialiuosius ir žmogiškuosius išteklius.

Briuselis, 2016 m. spalio 19 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*
